

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง อำนาจของกรมปศุสัตว์ในการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับรังนกอีแอ่น
ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘

กรมปศุสัตว์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมปศุสัตว์ได้ประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานและการจัดการสำหรับรังนกอีแอ่น เนื่องจากปัจจุบันมีผู้ประกอบการต้องการขออนุญาตค้ารังนกอีแอ่นกึ่งรังที่เก็บมาจากบ้านรังนกเอกชน โดยกรมปศุสัตว์เห็นว่ารังนกอีแอ่นกึ่งรังเป็นสิ่งที่ได้จากนกอีแอ่นกึ่งรัง จึงถือว่าเป็นซากสัตว์ตามนิยามคำว่า “ซากสัตว์” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งนกอีแอ่นกึ่งรังที่มีอยู่ในประเทศไทย มี ๒ ชนิด และเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้ง ๒ ชนิด แต่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เห็นว่า รังนกอีแอ่นกึ่งรังตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ เป็นรังของสัตว์ป่าคุ้มครอง และไม่ถือว่าเป็นซากสัตว์ ทั้งยังมีบทบัญญัติให้การคุ้มครองตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่ผู้ได้รับสัมปทานเก็บรังนกอีแอ่นกึ่งรังตามกฎหมายว่าด้วยอาคารรังนกอีแอ่นเท่านั้น ส่วนรังนกอีแอ่นกึ่งรังที่เก็บจากบ้านหรือคอนโดของเอกชน กฎหมายไม่อนุญาตให้ขอรับสัมปทานได้ จึงไม่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ หากฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา ๕๑

เนื่องจากกรมปศุสัตว์มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาตค้าหรือหาทำในลักษณะคนกลางซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ การออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ และการนำเข้าส่งออก หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ และบทนิยามคำว่า “สัตว์” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ หมายความว่า (๒) สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์และไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย ดังนั้น นกอีแอ่นกึ่งรังจึงเป็นสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ ประกอบกับรังนกอีแอ่นกึ่งรังเป็นสิ่งที่ได้จากนกอีแอ่นกึ่งรัง รังนกอีแอ่นกึ่งรังจึงเป็นซากสัตว์ตามบทนิยามคำว่า “ซากสัตว์” ในมาตรา ๔ ด้วย และในปัจจุบันได้มีการประกาศเขตเฝ้าระวังโรคระบาดในสัตว์ปีกตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ เป็นเหตุให้การเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก หรือซากสัตว์ปีกซึ่งรวมถึงรังนกอีแอ่นกึ่งรัง ต้องห้ามทำการเคลื่อนย้ายในเขตเฝ้าระวังโรคระบาด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ผู้รับผิดชอบประจำเขตทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้าย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ ทำให้ผู้ประกอบการบ้านรังนกต้องการขออนุญาตทำการค้ารังนกอีแอ่นกึ่งรังที่เก็บมาจากบ้านรังนกเอกชน และขออนุญาตเคลื่อนย้ายกับ

ปศุสัตว์ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ซึ่งที่ประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานและการจัดการสำหรับรังนกอีแอ่นดังกล่าวเห็นว่า นกอีแอ่นเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง การเก็บรังนกอีแอ่นที่มาจากบ้านรังนก จึงต้องห้ามตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ ที่ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายรังนกอีแอ่น (แบบ ร.๓ และแบบ ร.๔) และใบอนุญาตให้ทำการค้ารังนกอีแอ่น (แบบ ร.๑๐/๑) ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ จึงไม่สามารถดำเนินการได้เพราะเท่ากับได้มีการไปรับรองในการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ประชุมจึงมีมติให้กรมปศุสัตว์หารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อวินิจฉัย

กรมปศุสัตว์จึงขอหารือว่า เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์มีอำนาจในการพิจารณาออกใบอนุญาตทำการค้าหรือหากำไรในลักษณะคนกลางซึ่งรังนกอีแอ่นกินรังที่เก็บจากบ้านรังนกหรือคอนโดรังนก และการออกใบอนุญาตให้ทำการเคลื่อนย้ายซึ่งรังนกอีแอ่นกินรังที่เก็บจากบ้านรังนกหรือคอนโดรังนกตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือไม่ เพียงใด เพื่อจะได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมปศุสัตว์ โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมปศุสัตว์) ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการและผังเมืองและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมโรคระบาดที่เกิดกับสัตว์ อันเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ^๑ โดยกำหนดขอบเขตของการควบคุมไปถึงซากสัตว์ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ ที่ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “ซากสัตว์”^๒ หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างกายสัตว์ที่ตายแล้ว สิ่งใด ๆ ที่ได้จากสัตว์ที่มีชีวิตหรือสัตว์ที่ตายแล้ว และให้หมายความรวมถึงอาหารสุกที่ทำ ประกอบ หรือปรุงจากซากสัตว์หรือสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปที่ทำจากซากสัตว์ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งเมื่อพิจารณาลักษณะ

^๑หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรปรับปรุงบทบัญญัติบางประการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้การป้องกันและควบคุมโรคระบาดที่เกิดกับสัตว์ และการทำงานของสัตวแพทย์ สारวตร และพนักงานเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษและอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^๒มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ซากสัตว์” หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างกายสัตว์ที่ตายแล้ว สิ่งใด ๆ ที่ได้จากสัตว์ที่มีชีวิตหรือสัตว์ที่ตายแล้ว และให้หมายความรวมถึงอาหารสุกที่ทำ ประกอบ หรือปรุงจากซากสัตว์หรือสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปที่ทำจากซากสัตว์ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

รังของนกอีแอ่นกินรังซึ่งสร้างจากน้ำลายของนกดังกล่าวแล้ว รังของนกอีแอ่นกินรังจึงเป็นสิ่งที่ใด ๆ ที่ได้จากสัตว์ที่มีชีวิต และเป็นซากสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ ผู้ใดที่ทำการค้าหรือหาทำไว้ในลักษณะคนกลางซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์จึงต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนตามมาตรา ๒๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ

อย่างไรก็ดี โดยที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์ในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการเร่งรัดขยายพันธุ์สัตว์ป่า^๔ ซึ่งมาตรา ๖^๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ บัญญัติว่า การกำหนดให้สัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองให้กระทำโดยกฎกระทรวง และได้มีกฎกระทรวง กำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้นกอีแอ่นเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ประกอบกับมาตรา ๒๑^๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง ยกเว้นผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่นและผู้ที่มีอำนาจของผู้รับอนุญาตดังกล่าว แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชกำหนด

“มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาดอันเกิดจากการค้าสัตว์หรือซากสัตว์ ผู้ใดทำการค้าหรือหาทำไว้ในลักษณะคนกลางซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ดังต่อไปนี้ ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

(๑) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุกร หมูป่า สุนัข แมว

(๒) นก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์

(๓) ซากสัตว์ของสัตว์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) สัตว์หรือซากสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

“หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มาตราต่าง ๆ ที่มีอยู่ในกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถทำให้การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผล สมดังวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ประกอบกับจำเป็นจะต้องเร่งรัดการขยายพันธุ์สัตว์ป่าและให้การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าควบคู่กันไป และเนื่องจากปัจจุบันได้มีความตกลงระหว่างประเทศในการที่จะร่วมมือกันเพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของท้องถิ่นอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของโลก ดังนั้น เพื่อปรับปรุงให้มาตรการในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“มาตรา ๖ การกำหนดให้สัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองให้กระทำโดยกฎกระทรวง และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

กฎกระทรวงที่ออกตามวรรคหนึ่งจะใช้บังคับตั้งแต่วันใด ให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนั้น แต่จะกำหนดให้ใช้บังคับก่อนหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาไม่ได้

“มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่นและผู้ที่มีอำนาจของผู้รับอนุญาตดังกล่าว แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา ๑๔^๗ แห่งพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดเก็บรังนกที่มีอยู่ตามธรรมชาติบนเกาะหรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยไม่ได้รับสัมปทานจากคณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอากรรังนกอีแอ่น จะเห็นได้ว่ากรณีรังนกอีแอ่นกึ่งรังที่เก็บจากบ้านหรือคอนโดของเอกชนไม่อยู่ในสัมปทานที่จะได้รับอนุญาตให้เก็บตามพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่นฯ ดังนั้น เมื่อนกอีแอ่นกึ่งรังเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองจึงเป็นกรณีห้ามบุคคลใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าคุ้มครองตามมาตรา ๒๑^๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์จึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒^๙ มาตรา ๒๔^{๑๐} และมาตรา ๓๔^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ฯ ในการพิจารณาออกใบอนุญาตทำการค้าหรือหากำไรในลักษณะคนกลางซึ่งรังนกอีแอ่นที่เก็บจากบ้านหรือคอนโดรังนกหรือออกใบอนุญาตให้ทำการเคลื่อนย้ายซึ่งรังนกอีแอ่นที่เก็บจากบ้านหรือคอนโดรังนกได้

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) มีข้อสังเกตว่า โดยที่ปัจจุบันกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีหลักการในการห้ามบุคคลใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นรังของสัตว์ป่าคุ้มครองตามชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และโดยได้รับ

^๗มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บรังนกที่มีอยู่ตามธรรมชาติบนเกาะหรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยไม่ได้รับสัมปทานจากคณะกรรมการ

การขอรับสัมปทานในแต่ละจังหวัดให้ทำโดยการประมูลเงินอากรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนด

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

^๙มาตรา ๒๒ เมื่อได้ประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา ๒๐ หรือประกาศกำหนดเขตโรคระบาดหรือเขตเฝ้าระวังโรคระบาดตามมาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ตามที่กำหนดในประกาศดังกล่าว เข้า ออก ผ่าน หรือภายในเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบประจำเขตนั้นทุกครั้งที่มีการเคลื่อนย้าย

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๑}มาตรา ๓๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ผู้ใดนำสัตว์หรือซากสัตว์ดังต่อไปนี้ไปยังท้องที่จังหวัดอื่นต้องทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์และให้นำความในมาตรา ๙ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม และต้องได้รับอนุญาตจากสัตวแพทย์ประจำท้องที่ต้นทางทุกครั้ง

(๑) ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ กวาง สุนัข หมูป่า หรือน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของสัตว์ดังกล่าว

(๒) นก ไก่ เป็ด ห่าน หรือน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ หรือไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์

(๓) ซากสัตว์ของสัตว์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) สัตว์หรือซากสัตว์ชนิดอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต การตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคจากสัตว์หรือซากสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

การออกใบอนุญาตตามวรรคสอง สัตวแพทย์จะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับยานพาหนะและการใช้เส้นทาง หรือเงื่อนไขอื่นตามที่จำเป็นไว้ในใบอนุญาตก็ได้

ใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกรณีผู้ที่มีสัตว์ป่าคุ้มครองไว้ในครอบครองโดยถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. แล้ว ซึ่งเมื่อบทบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ส่วนราชการต่าง ๆ สมควรดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้มีการกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมการปลูกสร้างอาคารหรือนำอาคารที่มีอยู่เดิมไปดัดแปลงให้หนักอึดแน่นเข้ามาทำรั้ว ดูแลควบคุมการดำเนินการของผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ต้องไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญและให้คำนึงถึงความปลอดภัยต่อประชาชนด้วย

(นางสาวจรรววรรณ เฮงตระกูล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒